БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАВӢ
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

«Тасдиқ шудааст»
Бо Фармони Директори ҶСДММ
«Спитамен Суғурта»
________ Мурватов Б.
аз «05» марта 2020 сол, №06/1

ҶАМЪИЯТИ СУҒУРТАВИИ ДОРОИ МАСЪУЛИЯТИ МАҲДУДИ «СПИТАМЕН СУҒУРТА»
ОБЩЕСТВО С ОГРАНИЧЕННОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТЬЮ СТРАХОВОЕ «СПИТАМЕН СУҒУРТА»
SPITAMEN insurance

ҚОИДАИ
СУҒУРТАИ ИХТИЁРИИ МОЛУ МУЛКИ БА ГАРАВ ГУЗОШТАШУДА

Душанбе - 2020

1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

1.1. Қоидаи мазкури суғуртаи ихтиёрии молу мулки ба гарав гузошӣашуда, ки (минбаъд «Қоида» ё «Қоидаи суғурта номида мешавад), мутобиқи Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон, Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи фаъолияти суғуртавӣ" ва дигар санадҳои меъёрӣ ҳуқуқии амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиб дода шудаанд. Шартҳои стандартие, ки дар асоси он Ҷамъияти суғуртавии дорои масъулияти маҳдуди «Спитамен Суғурта» (минбаъд «Суғуртакунанда» номида мешавад, бо шахсони ҳуқуқӣ ва воқеӣ (бо соҳибкорони инфиродӣ ё шахсоне, ки молу мулки онҳо барои фаъолияти соҳибкорӣ истифода бурда мешавад) шартномаи суғуртаи ихтиёрии молу мулкро бо розигии тарафайн мебанданд.

1.2 Арзиши молу мулки ба гарав гузошташуда дар вақти суғуртакунӣ ба ҳуҷҷатҳои баҳодиҳии Маркази ҷумҳуриявии нархгузории моликияти давлатии Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ё мақомоти дигари ваколатдори ин кор оид ба арзёбии молу мулки ба гарав гузошташуда асос меёбад.

1.3. Шарти ҳатмии суғуртаи ихтиёрии молу мулки ба гарав гузошӣашуда, ин шартномаи молу мулки дар байни Гаравдиҳанда ва Гаравгиранда (бонкҳо, ломбардҳо ва муассисаҳои дигаре, ки вазифаҳои корхонаи ломбарбиро мутобиқи моддаи 50, қисми 2-юми Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи гарав анҷом медиҳанд»), ки ба Суғуртакунанда пешниҳод карда мешавад, аз ҷониби идораи нотариали тасдиқ шуда бошад.

2. МАФҲУМҲОИ АСОСӢ

- объекти суғурта – манфиатҳои молумулкӣ ё шахсии ғайримолумулкии суғурташаванда, ки ба қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон мухолифат надошта, дар шартномаи суғурта пешбинӣ шудаанд;
- ташкилоти суғуртавӣ – шахси ҳуқуқие, ки фаъолияти суғуртавиро дар асоси иҷозатномаи дахлдори мақоми назорати суғуртавӣ ба роҳ мемонад;
- суғурташаванда – шахси воқеӣ ё ҳуқуқие, ки бо ташкилоти суғуртавӣ шартномаи суғуртаро бастааст;
- фоидагиранда - шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ, ки аз ҷониби суғурташаванда барои гирифтани пардохти суғуртавӣ (ҷуброни суғуртавӣ) дар шартномаи суғуртавӣ таъин шудааст ва дар полиси суғуртавӣ дарҷ гардидааст;
- хавфи суғуртавӣ – ҳодисаи эҳтимолӣ, ки дар ҳолати рух додани он суғурта анҷом дода мешавад;
- тарифи суғуртавӣ - арзиши воҳиди рӯйпӯшкунии суғуртавӣ;
- суғуртаи молу мулки ба гарав гузошташуда – фаъолияте мебошад, ки ба таъмини хифзи манфиятхои шахсони вокеъи ва ҳуқуқӣ аз оқибатхои ҳодисаҳои муайяни ғайричашмдошт (ҳодисаҳои суғуртавӣ) аз ҳисоби фондҳои пулие, ки нигоҳ дошта шудаанд, ки аз руи созиши тарафҳо муайян карда мешаванд, дар бар гиранд.
- ҷуброни суғуртавӣ – маблағе, ки ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) тибқи шартномаи суғуртавӣ ҳангоми рух додани ҳодисаи суғуртавӣ барои пӯшонидани зарари ба молу мулки суғурташуда расонида пардохт менамояд;

БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАВӢ
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

- мукофоти суғуртавӣ (ҳаққи суғуртавӣ) - маблағи пулии дар шартнома дарҷшуда, ки онро суғурташаванда уҳдадор аст ба ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) бо тартиб ва дар мухлатҳои дар шартномаи суғурта муқарраргардида пардохт намояд;

- маблағи суғуртавӣ - маблағи пулие, ки ба он объекти суғуртавӣ суғурта карда шудааст ва он ҳаҷми ниҳоии масъулияти ташкилоти суғуртавиро (азнавсуғуртакуниро) ҳангоми рух додани ҳодисаи суғуртавӣ дар бар мегирад;

- ҳодисаи суғуртавӣ - воқеъае, ки ҳангоми рух додани он ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) тибқи қонун ва шартномаи суғурта бояд пардохти суғуртавиро (пардохти ҷуброни суғуртавиро) анҷом диҳад;

- шартномаи суғурта - шартномае, ки тибқи он суғурташаванда уҳдадор аст, ҳаққи суғуртавиро мутобиқи шартнома пардохт намояд ва ташкилоти суғуртавӣ уҳдадор аст, ҳангоми рух додани ҳодисаи суғуртавии бо шартнома пешбинишуда ба суғурташаванда ё шахси сеюм (фоидагиранда), ки ба фоидаи ӯ шартнома баста шудааст, пардохти суғуртавиро (пардохти ҷуброни суғуртавиро) анҷом диҳад;

- полиси суғуртавӣ - ҳуҷҷате, ки воқеияти баста шудани шартномаи суғурта ва тибқи талаботи шартномаи мазкур мавриди амал қарор гирифтани уҳдадориҳои ташкилоти суғуртавиро оид ба пардохти ҷуброни суғуртавӣ (пардохти суғуртавӣ) тасдиқ менамояд;

- франшиза – маблағи аз ҷониби шартномаи суғуртавӣ пешбинишуда дар ҳаҷми муқарраргардида, ки дар ҳудуди он суғуртакунанда аз пардохти суғуртавӣ (пардохти ҷуброни суғуртавӣ) озод карда мешавад.

3. ОБЪЕКТҲОИ СУҒУРТА

3.1. Молу мулки аз чониби нотариус тасдикшуда ва тахти гарав ба Бонк додашуда барои гирифтани кредит аз чониби шахсиятхои вокеи ва хукуки (Суғурташаванда) объекти суғурта ба шумор меравад.

3.2.Аз рӯи шартномаи суғурта, ки дар асоси Қоидаҳо баста шудааст, молу мулки ғайриманқул суғурта шуда метавонад. Объектҳои ғайриманқул дар умум (бино ва иншоотҳо), инчунин қисмҳо ва унсурҳои алоҳидаи онҳо (қисми бино, манзилҳои истиқоматӣ ва ғайриистиқоматӣ, ороишҳои дохилӣ, таҷҳизоти муҳандисӣ) дохил мешаванд.

3.3. Тибқи шартномаи суғурта, ки дар асоси Қоидаҳо баста шудааст, молу мулки манқул суғурта шуда метавонад. Ба молу мулки манқул гурӯҳи зерини молу мулк дохил мешавад:

- таҷҳизот ва мошинҳои саноатӣ, истеҳсолӣ, савдо ва технологӣ, аз ҷумла таҳкурсиҳои мошинҳои истеҳсолотӣ ва ба он монанд;

- мебел, таҷҳизоти техникӣ ва идора, асбобу анҷоми хоҷагидорӣ, ашёи дохили бино, агар онҳо арзиши бадеӣ ё антиқавӣ надошта бошанд;

- таҷҳизоти компютерӣ ва оргтехника, техникаи электронӣ ва маишӣ;

- арзишҳои молию моддӣ;

- молу мулки дигари манқул, ки дар шартномаи суғурта нишон дода шудааст ва аз моддаҳои дигари Қоидаҳо бароварда нашудааст.

БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАВӢ
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

3.4. Дар ҳолате ки ҳар як воҳиди молу мулки суғурташуда ба таври алоҳида дар шартномаи суғуртавӣ нишон дода нашуда бошаду танҳо гуруҳи молу мулк, аз рӯи нишонаҳои таснифотӣ оварда шуда бошад, (масалан, мошин, таҷҳизот, мебел ва асбобу анҷоми хоҷагидорӣ ва амсоли онҳо) зери молу мулки суғурташуда ҳамаи ашёи дар территорияи суғурташаванда, ки қисми чунун гуруҳҳои молу мулк ба ҳисоб мераванд, аз ҷумла он молу мулке, ки дар лаҳзаи бастани шартномаи суғуртавӣ мавҷуд буд ва он молу мулке, ки минбаъд ба он гурӯҳ ҳамроҳ карда шуда буд, аз ҷумла молу мулки шахсони сеюм, ки ба Суғарташаванда барои нигоҳдорӣ, таъмир ва амсоли он таҳвил дода шудааст, агар он бо шартномаи дигар суғурта нашуда бошад, фаҳмида мешавад.

3.5. Ҳамаи хароҷотҳои суғурташудаи дар боло овардашуда, баробари ба охир расидан, ҷуброн мешаванд.

3.6. Тибқи мувофиқа байни Суғурташаванда ва Суғуртакунанда дар шартномаи суғуртавӣ намудҳои дигари суғурта пешбинӣ шуда метавонад.

4. СУБЪЕКТҲОИ СУҒУРТА

4.1. Тибқи Қоидаҳои мазкур субъекти суғурта Суғуртакунанда, Суғурташаванда, Фоидагиранда эътироф карда мешаванд.

4.2. Ба сифати Суғуртакунанда ҶСДММ "Спитамен Суғурта», ки барои амалӣ намудани намуди дахлдори суғурта Иҷозатнома (литсензия) дорад, баромад мекунад.

4.3. Суғурташаванда шахсони ҳуқуқӣ ва воқеъи ба ҳисоб мераванд, ки бо Суғуртакунанда шартномаи суғурта бастаанд.

4.4. Суғурташаванда ҳуқуқ дорад дар мавриди бастани шартномаи суғурта шахсони воқей ва ҳуқуқиро барои гирифтани пардохти суғуртавӣ тибқи шартномаи суғурта Фоидагирандаро таъин намояд.

5. ҲОДИСАҲОИ СУҒУРТАВӢ

5.1. Суғуртакунанда ба Суғурташаванда зарарҳои дар натиҷаи сӯхтор, задани раъду барқ, таркиш, афтидани предметҳои бегона пардохт менамояд.

5.2. Зери мафҳуми сӯхтор сӯхтан ба намуди оташфурӯзии кушод ё кӯрдуд сӯхтан, ки на дар ҷойи махсуси ҷудокардашуда ё худ берун аз ҳудуди ин гуна ҷой паҳн гаштааст ва метавонад мустақилона паҳн гардад, фаҳмида мешавад.

5.3. Зери мафҳуми зарари бевоситаи аз сӯхтор ба молу мулки суғурташуда расида, ҳарорати баланд, маводи сӯзиш (дуд, сиёҳии дуд ва ба он монанд) инчунин зарари расонидашуда ба молу мулки суғурташуда ҳангоми иҷрои чорабиниҳо оид ба хомӯш кардани сӯхтор.

5.4. Зарари бо дастгоҳҳои барқӣ дар натиҷаи таъсири ҷараёни барқ (аз ҷумла расиши кӯтоҳ, баланд рафтани қувваи ҷараён ё шиддат) бо шарора ҳамроҳикунанда ё ҷудокунии гармӣ. ғайр аз ҳолатҳои пайдоиши шӯълаи кушод, расонидашуда. Зери мафҳуми дастгоҳҳои барқӣ мутобиқи Қоидаҳо ҳамагуна объектҳо, ки дар он истеҳсолот амал мекунад, интиқол, тағйирёбӣ ё истифодабарии қувваи барқ, аз ҷумла кабел ва симҳои барқӣ, фаҳмида мешавад.

БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАВӢ
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

5.5. Зери мафҳуми зарбаи гулӯлабарқ бевосита расидани безараршавии барқи атмосферӣ (разряд) ба молу мулки суғурташуда фаҳмида мешавад.

5.6. Зери мафҳуми зарари дар натиҷаи зарбаи гулӯлабарқ расонидашуда, зарари ба молу мулки суғурташуда дар натиҷаи таъсири бевоситаи термикӣ ё электродинамикии гулӯлабарқ расонида, фаҳмида мешавад.

5.7. Зери мафҳуми таркиш раванди босуръат гузарандаи озодшавии миқдори зиёди энергия дар ҳаҷми маҳдудшуда дар давраи кӯтоҳи вақт, бо кӯшиши васеъшавии газ ё буғ фаҳмида мешавад.

5.8. Мутобиқи Қоидаҳо ҷуброни зарари бо сабаби таркиши гази бо мақсади маишӣ ё истеҳсолӣ истифодабаранда, таркиши дегҳои буғ, ҷойҳои нигоҳдории газ, налҳои газ, зарфҳои зери фишор кормекарда ва дастгоҳҳои ба он монанд, инчунин таркиши маводҳои таркишӣ пардохта мешавад.

5.9. Таркиши зарф (дег, нали газ ва ба он монанд) мутобиқи банди 4.1.7 Қоидаҳо танҳо он вақт таркиш эътироф карда мешавад, ки девори зарф ба дараҷаи кофӣ канда шавад ва фишори дарун ва беруни зарф дар як лаҳза баробар гардад.

5.10. Агар таркиш дар даруни зарф бо сабаби тағйирёбии химиявӣ рух диҳад, зарари ба зарф расонидашуда, ҳатто ҳангоми деворҳои зарф канда нашудан, чӣ тавре ки дар боло нишон дода шудааст, ҷуброни карда мешавад.

5.11. Зери мафҳуми ҷуброни зарар аз дастгоҳҳои парвозкунанда, танҳо зарари бевосита ба молу мулки суғурташуда таъсир расонидаи дастгоҳи парвозкунандаи афтида, пораҳои он ё бор фаҳмида мешавад.

5.12. Суғуртакунанда ба Суғурташаванда зарарҳои дар натиҷаи офатҳои зерини табиӣ бавуҷудомадаро пардохт менамояд: тӯфон, жола, обхезӣ, заминларза, оташфишонии вулқон, шиштани хок, ярч, тарма. Суғуртакунанда ба Суғурташаванда товони зарари дар натиҷаи вайроншавӣ аз об ё моеъҳои дигар аз системаи бо об таъминкунӣ, канализатсия, гармидиҳӣ ва системаҳои автоматии оташхомӯшкунӣ бо об расидаро, пардохт менамояд.

5.13. Суғуртакунанда ба Суғурташаванда ҷуброни зарари дар натиҷаи дуздӣ бо шикаста даромадан, дуздӣ ё тороҷ ва дуздиву тороҷ ҳангоми ҳамлу нақл расидаро, пардохт менамояд.

6. ХАВФҲОИ СУҒУРТАВӢ

6.1. Аз таъсири ҳолатҳои фавқуллодаи табиӣ (падидаҳо). Зери мафҳуми ҳолати фавқуллодаи табиӣ тибқи Қоидаҳо фаҳмида мешаванд:

6.1.1. Падидаҳои хавфноки геологӣ, алалхусус:

6.1.2. Заминҷунбӣ (такони зеризаминӣ ва ҷунбиши қабати болои замин, ки дар натиҷаи ногаҳон аз ҷои худ беҷошавӣ ва кафидани қишри замин ё мантияи болои Замин ба вуҷуд омада, ба масофаи дароз дар намуди ҷунбишҳои чандир мегузаранд).

6.1.3. Фурӯравӣ (канда шудан ва афтидани маҷмӯъи калонҳаҷми ҷинсҳои кӯҳӣ аз нишебиҳои ҷариҳои кӯҳ, водии дарё ва соҳили баҳр, ки аз ҳисоби суст гардидани пайвасти ҷинсҳои кӯҳӣ зери таъсири ҷараёни шамол, ҳаракати обҳои боло ва зеризаминӣ ба вуҷуд меоянд).

БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАВӢ
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

6.1.4. Лағжиш-ярч (ҷойивазкунии маҷмӯъии ҷинсҳои кӯҳӣ аз болои нишебиҳо зери таъсири вазни худ ва сарбории иловагӣ дар натиҷаи шуста бурдани нишебӣ, намнокии барзиёд, такони сейсмологӣ.

6.1.5. Падидаҳои хавфноки гидрологӣ, алалхусус обхезӣ- тӯфони об (зери об мондани минтақа, ғарқшавӣ, ки офати табиӣ мебошад).

6.1.6. Падидаҳои хавфноки метеорологӣ, алахусус тундбод, тӯфон, гирдбод, зарбаи барқ, жола.

6.1.7. Фарорасии як ё якчанд ҳодисаҳои дар боло номбаршуда, ки ба расонидани зарар дар натиҷаи ҳолатҳои фавқуллодаи табиӣ (падидаҳо) оварда мерасонанд ва ба вуҷуд омадани он аз ҷониби хадамотҳои дахлдори метеорологӣ ва дигар мақомотҳои ваколатдори салоҳиятдор тасдиқ карда шудааст.

6.1.8. Афтидани ҷисмҳои бегона, аз он ҷумла барфу ях.

7. ТАРТИБИ МУАЙЯН НАМУДАНИ МАБЛАҒИ СУҒУРТАВӢ

7.1. Маблағи суғуртавӣ маблағи калонтарине, ки ба Суғурташавандагон дар маҷмӯи ҳамаи ҳолатҳои суғуртавии дар давраи мӯҳлати амали шартномаи суғуртавӣ бо молу мулк суғурташуда рӯйдода, ки нисбат ба он муқаррар карда шудааст, пардохт карда мешавад.

7.2. Ҳангоми ба сурати расми даровардани шартномаи кредити ба хотири гирифтани кредити бонкӣ молу мулки ба гарав гузошташуда аз тарафи комиссияи арзёби аз чумлаи мутахассисон ва экспертхои бонк баходихи карда мешавад.

7.3. Маблағи суғуртавӣ бо мувофиқаи Суғурташаванда ва Суғуртакунанда муқаррар карда мешавад.

7.4. Маблағи суғуртавӣ метавонад бо шартнома дар умум (маблағи умумии суғуртавӣ) инчунин аз рӯи гуруҳҳои ҳамҷинс, ё аз рӯи ҳар кадом воҳиди молу мулк суғурташуда ва аз рӯи хароҷотҳои ба гурӯҳҳо тақсимшудаи суғуртавӣ муқаррар гардад.

7.5. Маблағи суғуртавӣ набояд аз арзиши молу мулки багарав гузошташуда суғурташуда зиёд бошад.

7.6. Арзиши суғуртавии (воқеии) молу мулки ба гарав гузошташуда баробар қабул карда мешавад:

- барои бино ва иншоотҳо – арзиши лоиҳавии сохтмон дар маҳалли мазкур, ки аз рӯи тавсифи лоиҳавӣ ва сифати масолеҳи сохтмонии бино (иншоот) шабоҳатдошта, вобаста ба фарсудашавӣ бо фоиз кам кардашуда;

- барои манзил – арзиши бозории манзил, ки ба майдони шабоҳатдоштаи суғурташуда аз рӯи таъинот, масоҳат, тарҳрезӣ, фарсудашавӣ ва ҳолати физикӣ, ки дар маҳалли мазкур (маҳалли зист, ноҳияи маҳалли зист) ҷойгир аст;

- барои ороиши бино, иншоот, манзил – хароҷотҳои зарурӣ барои гузаронидани корҳои такрории ороишӣ (қимати масолеҳро ба назар гирифта) аз рӯи ҳаҷм ва сифат, ки ба ороиши суғурташуда мувофиқ аст, бо аз ҳисоб баровардани фарсудашавии он;

- барои мошин ва таҷҳизот – арзиши харидории аз рӯи таъинот ва тавсифҳои истифодабарию техникӣ ба мошин ва таҷҳизоти нав монанд, аз ҷумла хароҷот барои ҳамлу нақл, бастабандӣ, пардохти боҷи гумрук (ҷамъкунии иловагӣ, ки зиёда аз

БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАВӢ
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

бочи гумрук мебошад), пардохтҳои дигари ҳатмӣ, бо нигоҳ доштани маблағе, ки ба он арзиши мошин ва таҷҳизот дар натиҷаи фарсудашавӣ кам карда шудааст;

- барои мебел ва асбобу анҷом – арзиши харидории предметҳои нави монанд бо нигоҳ доштани маблағи фарсудашавӣ дар натиҷаи истифодабарии онҳо;

- барои маҳсулоти итеҳсолкунандаи Суғурташаванда (истеҳсолоти ба охир нарасида ва маҳсулоти тайёр) - арзиши такроран истеҳсол кардани он, аз ҷумла хароҷот барои харидории ашёи хом, нимтайёр ва хароҷотҳои нақлиётӣ (фрахт (пардохти киропулии боркашонӣ бо роҳи обӣ), хароҷот барои суғуртакунии бор, бочи гумрукӣ), лек на зиёда аз нархи фурӯши он, баробар қабул карда мешавад;

- барои молҳои харидорӣ кардаи Суғурташаванда бо мақсади фурӯши минбаъда, барои маводи хом ва масолеҳи харидорӣ намудаи Суғурташаванда, маблаги сугуртавӣ баробар ба арзиши харидории масолеҳи ба он шабоҳатдошта, аз ҷумла хароҷотҳои нақлиётӣ, (фрахт, хароҷот барои суғуртакунии бор, бочи гумрукӣ), қабул карда мешавад;

- дар сурате, ки мол аллакай фурӯхта шудааст (тайёр ё баохирнарасида) қимати суғуртавии он ба қимати бозорӣ, аз ҷумла маблағи нигоҳдошташудаи хароҷотҳои ғайриистеҳсолотӣ барои борпечонӣ ва ҳамлу нақл, баробар қабул карда мешавад;

- барои қоғазҳои қиматнок – маблағи хароҷот барои азнавистеҳсолкунӣ ва чопкунӣ;

- барои барандагони маълумотҳо, системаи электронии идоракунӣ ё барномаҳои истифодабарии умум, ба истисноӣ маълумотҳои дар онҳобуда, - маблағи хароҷотҳо барои барқарор кардани барандаи маълумотҳо ва инсталлятсияи (шинондан) барномаҳо, ба истисноӣ хароҷот барои барқарор намуди худи маълумотҳо.

7.7. Арзиши суғуртавии (воқеии) молу мулки ба гарав гузошташуда муайян карда шуда метавонад:

- дар асоси арзиши эълоннамудаи Суғуртакунанда ба шарти пешниҳод намудани ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи ҳаҷми он;

- дар асоси баҳодиҳии мумайизи мустақил, ташкилоти мумайизӣ ё мумайизи Суғуртакунанда;

- дар асоси шартномаи таҳвилдиҳӣ ё хариду фурӯш, ҳисоб-фактура, чек;

- дар асоси арзиши барқароркунии молу мулки манқул ва ғайриманқул, яъне арзиши сохтмони он, истеҳолот, чизи харидашуда;

- дар асоси нархи бозорӣ.

8. ТАРИФИ СУҒУРТАВӢ

8.1. Меъёри тарофавӣ дар асоси меъёрҳои тарифии базавӣ бо дарназардошти шартҳои мушахасси суғуртавӣ муқарар карда мешавад.

8.2. Ҳангоми муайян намудани ҳаҷми мукофоти суғуртавӣ, ки бояд ба Суғурташаванда аз рӯи Шартномаи суғуртавӣ пардохт гардад, Суғуртакунанда тарифҳои бо мақоми назорати суғуртавӣ мувофиқакардашударо истифода мебарад, ки дар асоси он мукофоти аз ҳар воҳиди маблағи суғуртавӣ ситонидамешуда бо

БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАВӢ
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

дарназардошти маълумотҳои пешниҳодкардаи Суғурташаванда оид ба хусусиятҳои хоси дараҷаи хавф муқаррар карда мешавад.

8.3. Дар баробари ин вобаста аз дараҷаи хавф (дараҷаи Суғурташаванда, намуди фаъолияти Суғурташаванда, таърихи ба ӯ пешниҳод намудаи даъвоҳо оид ба додани товон зарар (таърихи зарар), ҳаҷм ва сохтори зарарҳои пештар баамаломада, базаи муайянкунии маблағи суғуртавӣ (меъёри товон ва омилҳои дигар, ки аз тарафи Суғуртакунанда ҳангоми амалӣ намудани сиёсати андеррайтерӣ ва тарифӣ мадди назар гирифта мешавад), Суғуртакунанда ҳуқуқи ба меъёри тарифӣ аз рӯи Шартномаи мушаххаси суғуртавӣ коэффитсиентҳоро аз руи ҷадвали тасдиқгардида бо мақоми назорати суғуртавӣ истифода барад.

9. ҲАҚҚИ СУҒУРТАВӢ

9.1. Ҳаҷми мукофоти суғуртавӣ (пардохт барои суғурта, ки бояд Суғурташаванда ба Суғуртакунанда пардозад) дар асоси маблағи суғуртавӣ, меъёри тарифӣ, мӯҳлатии шартномаи суғурта ва франшизаҳо ҳисобукитоб карда мешавад.

9.2. Дар сурати ба мӯҳлати камтар аз як сол бастани шартномаи суғуртави мукофоти суғуртавӣ бо тариқи зерин аз ҳаҷми солона пардохт карда мешавад: 1 моҳ – 20%, 2 моҳ – 30%, 3 моҳ – 40%, 4 моҳ – 50%, 5 моҳ – 60%, 6 моҳ – 70%, 7 моҳ – 75%, 8 моҳ – 80%, 9 моҳ – 85%, 10 моҳ – 90%, 11 моҳ – 95%.

9.3. Пардохти мукофоти суғуртавӣ бо пули нақд ё ҳисобкунии ғайринақдӣ сурат гирифта метавонад.

9.4. Агар дар шартномаи суғуртавӣ чизи дигаре пешбинӣ нашуда бошад, рӯзи пардохти мукофоти суғуртавӣ аз тарафи Суғурташаванда ба ҳисоб меравад:

9.5. Ҳангоми пардохт бо воситаҳои пулии нақд – рӯзи гирифтани воситаҳои пулии мутобиқ аз тарафи шахси ваколатдори намояндаи Суғуртакунанда;

9.6. Ҳангоми пардохт бо ҳисоби ғайринақдӣ – рӯзи ба суратҳисоби Суғуртакунанда дохил шудани воситаҳои пулӣ.

9.7. Ҳангоми напардохтани мукофоти суғуртавӣ ё аъзоҳақии аваллин дар ҳаҷм ва мӯҳлати дар шартномаи суғуртавӣ пешбинишуда, Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад аз иҷрои шартномаи суғуртавӣ ба таври хаттӣ Суғурташавандаро дар ҷарён гузошта, бо тартиби яктарафа даст кашад.

9.8. Агар пардохти ҳаққи суғуртавии навбатӣ дар зарфи 30 рӯзи пас аз санаи дар шартномаи суғуртавӣ пешбинишуда чун рӯзи охирони пардохти ҳаққи суғуртавии навбатӣ ба ҳаҷми пурра сурат нагирад, шартномаи суғуртавӣ пеш аз мӯҳлат бо гузаштани 30 рӯз ба охир мерасад.

10. ТАРТИБИ БАСТАН, ИҶРО ВА ҚАТЪ НАМУДАНИ ШАРТНОМАҲОИ СУҒУРТА

10.1. Суғуртаи молу мулки ба гарав гузошташударо Суғурташаванда (Гаравдиханда) аз руи Шартномаи Суғуртаи молу мулки ба гарав гузошташуда анчом медихад. молу мулки ба гарав гузошташуда, ки объекти моликияти Гаравдиханда дар каламрави Чумхурии Точикистон мебошад, ба истиснои ходисахои пешбиникардаи Конуни Чумхурии Точикистон «Дар бораи гарав» бояд суғурта карда шавад.

БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАВӢ
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

10.2. Шартномаи суғурта танҳо ба фаидаи шахсе, ки дар асоси қонун, санади дигари ҳуқуқӣ ё шартнома ба нигоҳдорӣ гирифтани молу мулки ба гаравгузоштаи суғурташуда манфиатдор аст (соҳиби моликияти хусусӣ, иҷорагиранда, гаравнигоҳдоранда, шахси идоракунанда молу мулк бо ҳуқуқи бурдани хоҷагидорӣ ё роҳбарии фаврӣ ва монанди инҳо) баста шуда метавонад. Шартномаи суғуртавии дар мавриди дар Суғурташаванда (фоидагиранда) барои нигоҳдории молу мулки суғурташуда, набудани манфиат беэътибор дониста мешавад.

10.3. Ҳангоми ҳуқуқ ба молу мулки ба гаравгузошташуда суғурташуда (гаравгузошта) аз шахсе, ки ба манфиати ӯ шартномаи суғуртавӣ баста шуда буд, ба шахси дигар гузаштани ҳуқуқи молу мулки мазкур ба ӯ гузашта буд, ба истиснои ҳолатҳои маҷбуран кашида гирифтани он дар асоси дар банди 2 моддаи 259 Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон нишондодашуда ва аз ҳуқуқ ба моликияти хусусӣ даст кашидан (моддаи 260 Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон).

10.4. Шартномаи суғуртавӣ дар асоси аризаи хаттии Суғурташаванда баста мешавад.

10.5. Дар ариза Суғурташаванда уҳдадор аст, ки маълумоти пурра ва саҳеҳро оид ба объекти суғурташаванда ва иттилооти дигари заруриро мутобиқи реквизитҳои бланки аризаи бонкӣ нишон диҳад.

10.6. Маълумотҳои аз тарафи Суғурташаванда дар ариза овардашуда чун ҳолатҳои аҳамияти муҳимдошта барои муайян намудани имконияти фарорасии ҳодисаҳои суғуртавӣ эътироф карда мешавад.

10.7. Ғайр аз маълумотҳои дар бланки ариза пешбинишуда, Суғурташаванда уҳдадор аст, ки иттилооти дигари аз тарафи Суғуртакунанда талабкардашударо оид ба ҳолатҳо, ки аҳамияти муҳим барои муайян намудани имконияти фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ ва ҳаҷми зарарҳои имконпазир аз фарорасии он (хавфи суғуртавӣ) дорад, пешниҳод намояд.

10.8. Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад дар давоми мӯҳлати шартномаи суғуртавӣ ҳолат ва арзиши молу мулки суғурташуда ва саҳеҳияти маълуиотҳои аз тарафи Суғурташаванда пешниҳодгардидаро тафтиш кунад.

10.9. Агар баъд аз бастани шартномаи суғуртавӣ маълум гардад, ки Суғурташаванда ба Суғуртакунанда маълумотҳои бардурӯғи дар банди 8.3 Қоидаҳо пешбинишударо додааст, Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад, ки аз эътибор соқит кардани шартномаи суғуртавӣ ва истифода бурдани оқибатҳои дар банди 2 моддаи 204 Кодекси шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинишударо талаб кунад.

10.10. Шартномаи суғуртавӣ ба ҳама гуна мӯҳлати мувофиқакардаи Тарафҳо баста шавад.

10.11. Шартномаи суғуртавӣ аз соати 00- у 00 дақиқаи санаи дар он нишондодашудаи оғози суғурта қувва пайдо карда, то соати 24- у 00 дақиқа санаи ба охир расидани мӯҳлати суғурта амал мекунад.

10.12.Агар дар шартномаи суғурта дигар намуди суғурта, ки бо шартҳои шартнома пешбинӣ нашуда бошад, танҳо ба он ҳодисаҳои суғуртавӣ паҳн мегардад, ки онҳо рух додаанд:

БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАВӢ
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

10.13. Аз соати 00-у 00 дақиқаи санаи дар шартнома чун санаи оғози мӯҳлати суғурта, лек на пеш аз рӯзи дигари пас аз пардохти мукофоти суғуртавӣ ва ё якумин аъзоҳаққӣ аз тарафи Суғурташаванда ҳисобида мешавад;

10.14. То соати 24 ⁰⁰ дақиқаи санаи дар шартнома чун санаи ба охир расидани мӯҳлат нишондодашуда.

10.15. Шартномаи суғуртавӣ дар шакли хаттӣ баста мешавад ва бо роҳи супоридан аз тарафи Суғуртакунанда ба Суғурташаванда дар асоси аризаи хаттӣ полиси суғуртавӣ, ки Суғуртакунанда ба имзо расонидааст, ё тартиб додани ҳуҷҷати ягонаи аз тарафи Суғуртакунанда ва Суғурташаванда имзошуда, ба расмият даровардa мешавад.

10.16. Дар сурати ба Суғурташаванда дар асоси аризаи ӯ супоридани полиси суғуртавӣ, ризоияти Суғурташаванда ба бастани Шартномаи суғуртавӣ бо шартҳои аз тарафи Суғуртакунанда пешниҳодшуда (Аксепти Суғурташаванда) бо аз тарафи Суғурташаванда аз Суғуртакунанда гирифтани полиси суғуртавӣ тасдиқ мегардад.

10.17. Полиси суғурта метавонад дар ду нусхаи якхела барои Суғуртакунанда ва Суғурташаванда тартиб дода шавад, ба имзо расад, ки ҳар ду нусха қувваи баробари ҳуқуқӣ доранд. Дар сурати мувофиқат накардани иттилоот дар полиси суғуртавӣ дар дасти Суғуртакунанда ва дар нусхаи дар дасти Суғурташаванда мавҷудбуда, холатҳои дар нусхаи полиси суғуртавӣ дар дасти Суғуртакунандабуда қувваи бартариро дорад.

10.18. Намунаи полиси суғуртавӣ аз тарафи Суғуртакунанда таъин ва тасдиқгардида дар шакли электронӣ дар асоси маълумотҳои пешниҳоднамудаи Суғурташаванда ташаккул ёфта метавонад. Мундариҷаи намунаи полиси суғуртавӣ дар барандаи қоғазии бо мӯҳр тасдиқгардида ва ба шакли электронӣ ҳуҷҷатонида бо имзои рақамии электронии намояндаи ваколатдори Суғуртакунанда тасдиқ шуда метавонад. Имзои рақамии электронӣ дар ҳуҷҷати электронӣ ба имзои дастӣ мондаи намояндаи ваколатдори Суғуртакунанда дар полиси суғуртавӣ дар барандаи қоғазӣ, бо мӯҳр тасдиқшуда баробарқимат дониста мешавад.

10.19. Агар тарафҳо дар Шартномаи суғуртавӣ чизи дигарро ба мувофиқа нарасонида бошанд, ба имзо расонидани полиси суғуртавӣ бо истифодаи тасвири факсимилии имзои намояндаи ваколатдори Суғуртакунанда ва мӯҳри Суғуртакунанда ба мувофиқа расонидани имзои Шартномаи суғурта аз тарафи Суғуртакунанда мебошад.

10.20. Агар тарафҳо дар Шартномаи суғурта чизи дигарро ба мувофиқа нарасонида бошанд, ба имзо расонидани созишномаҳои дигар ё тағйирот ба Шартномаи суғуртавӣ, созишнома оид ба бекоркунии Шартномаи суғурта ва ҳуҷҷатҳои дигар вобаста ба бастан, ба иҷро расонидан, тағйирот даровардан, ба охир расонидани Шартномаи суғурта аз тарафи Суғуртакунанда бо истифода аз тасвири факсимилии имзои намояндаи ваколатдори Суғуртакунанда ва мӯҳри Суғуртакунанда ба мувофиқ расонидани имзои созишнома, тағйиротҳо, ҳуҷҷатҳои дигар аз тарафи Суғуртакунанда мебошад.

10.21. Агар бо созишномаи тарафҳо чизи дигаре пешбинӣ нашуда бошад, пардохти мукофоти суғуртавӣ мутобиқи шартҳои Шартномаи суғуртавии

БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАВӢ
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

басташуда, тасдиқи аз тарафи Суғурташаванда гирифтани полиси суғуртавӣ ва Қоидаҳои суғутакунӣ ба ҳисоб меравад.

10.22. Ҳамаи тағйиротҳо ва иловаҳо ба Шартномаи суғурта аз тарафи Суғуртакунанда дар шакли созишномаҳои иловагӣ ба он ба расмият дароварда мешавад.

10.23. Агар аз рӯи Шартномаи суғуртавӣ чизи дигаре пешбинӣ нашуда бошад, ҳамаи хабарномаҳо ва огоҳиномаҳо оид ба иҷро ва қатъ гардидани Шартномаи суғуртавӣ ба суроғаҳое, ки дар Шартномаи суғуртавӣ нишон дода шудаанд ирсол мегарданд. Дар сурати тағйир ёфтани суроғаҳо ё реквизитҳо Суғуртакунанда ва Суғурташаванда уҳдадоранд, ки дар зарфи 30 рӯз ҳамдигарро дар ҷараён гузоранд. Агар Суғуртакунанда ё Суғурташаванда дар бораи иваз шудани суроға ва реквизитҳо аз тарафи дигар хабардор нашуда бошанд, пас ҳамаи огоҳиномаҳо, хабарномаҳо, ки ба суроғаи пештара ирсол гардида буданд, гирифтагӣ ба ҳисоб меравand.

10.24. Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад, ки пеш аз мӯҳлат шартномаи суғуртавиро яктарафа дар ҳолатҳои дар қонунгузории амалкунанда ва шартномаи суғуртавӣ пешбинишуда, қатъ кунад.

11. ҲУҚУҚУ УҲДАДОРИҲОИ ТАРАФҲО

11.1. Суғурташаванда уҳдадор аст:

- ҳамаи чораҳои зидди сӯхтор ва бехатарии саноатиро, ки дар қонунҳо, санадҳои дигари меъёрӣ, қоидаҳо, дастуруламалҳои дохилии Суғуртакунанда оварда ва инчунин дар шартномаи суғуртавӣ пешбинӣ шудааст, бояд риоя кунад;

11.2. Аз меъёри бехатарии зидди сӯхтор ва саноатӣ, ки мақомоти давлатии назоратӣ тасдиқ намудааст, дур шудан роҳ дода мешавад, ё агар Суғурташаванда ба таври хаттӣ Суғуртакунандаро оид ба ин гуна дуршавӣ хабардор кардааст ва Суғуртакунанда молу мулкро барои суғуртакунӣ қабул кардааст.

11.3. Дар ҳолате, ки дар асоси қонун ё шартнома ба Суғуртакунанда уҳдадории дар ҳолати корӣ нигоҳ доштани молу мулки суғурташуда, хусусан, дастгоҳҳо ва мошинҳо, ки бо системаи бо об таъминкунӣ, гармидиҳӣ, канализатсия; бом ва таҷҳизот, ки дар тарафи берунаи бино васл карда шудааст ва мутобиқи қоидаҳои истифодабарӣ ва талаботи дастуруламали истеҳсолкунанда, онро истифода бурдан мумкин аст, дар ҳолати вайрон шудан ба таври таъҷили онро таъмир бояд кунад.

11.4. Чорҳои ҳифзи иттилоот ва маълумотҳоро, ки дар барандагони суғурташударо, ки қонун, стандартҳои соҳавӣ, ҳуҷҷатҳои дохилии Суғурташаванда муайян кардааст ва уҳдадориҳои дигарро риоя намояд.

11.5. Нисбат ба аз тарафи Суғурташаванда чораҳои ҳифз ва муҳофизати зиддисӯхтор эълонкардашуда бояд талаботҳои зерин иҷро гарданд:

- воситаҳои оташхомӯшкунӣ (оташхомӯшкунак, спринклерҳо, дренчерҳо) бояд васл, тафтиш карда, дар ҳолати корӣ бошанд;

11.6. Системаҳои ҳифз ва сигнализатсияи сӯхтор:

- бояд тафтиш карда шуда, дар ҳолати корӣ нигоҳ дошта шаванд, сари вақт вобаста ба реҷаии истифодабарӣ ба кор дароянд ё доимо дар ҳолати корӣ бошанд;

- сари вақт вобаста ба реҷаи истифодабарӣ ба кор дароянд ё доимо дар ҳолати корӣ бошанд;

БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАВӢ
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

- пулти мудофиа ва сигнализатсияи сӯхтор бояд зери назорати доимӣ бошад.

11.7. Дар сурати иҷро накардани талаботи дар қисмати мазкур пешбинишуда аз тарафи Суғурташаванда, ҳодисаи ба амаломада, ки барои аз Суғуртакунанда талаб кардани пардохти ҷуброни суғуртавӣ асос шуда метавонад, ҳодисаи суғуртавӣ ҳисоб карда намешавад ва зарарҳои Суғурташаванда аз тарафи Суғуртакунанда пардохт карда намешавад.

11.8. Пас аз он, ки ба Суғурташаванда доир ба фарорасии ягон воқеа, ки он асос барои пешниҳоди талабот ба Суғуртакунанда оид ба пардохти пҷуброни суғуртавӣ аст, маълум гашт, Суғурташаванда ё фоидагиранда уҳдадор аст:

11.9. Суғуртакунандаро дар зарфи се шабонарӯз новобаста аз рӯзҳои истироҳат, ид ба воситаи телетайп, телекс, факс, телеграф, телефон ё бевосита бо нишон додани иттилооти ба ӯ маълум ва ҳаҷми зарар дар ҷараён гузорад. Хабари ба воситаи телефон расонидашуда бояд дар дар оянда (дар зарфи 72 соат) ба таври хаттӣ тасдиқи худро ёбад. Дар чунин ҳолат Суғурташаванда уҳдадор аст ба Суғуртакунанда тамоми маълумотҳоро оид ба сар задани ҳодисаи суғурта, намуд ва андозаи зарар, дар аризаи худ дарҷ намояд. Дар муддати на дертар аз 10 рузи корӣ аз рузи сар задани ҳодисаи суғуртавӣ ба Суғуртакунанда тамоми ҳуҷҷатҳоро барои муқаррар намудани факт (аз он ҷумла ҳуҷҷатҳои мақомотҳои ваколатдори баррасинамудаи ҳодисаи мазкур), сабаб, ҷой ва вақти ба амал омадани зарар, инчунин андозаи зарари расидаро пешниҳод намояд.

11.10. Уҳдадории мазкур аз тарафи Суғурташаванда ба таври бояду шояд иҷрошуда ҳисоб мегардад, агар дарҷараёнгузорӣ мутобиқи иттилооти контактӣ, ки дар шартномаи суғуртавӣ оварда шудааст, сурат гирад.

11.11. Дар ҳамон мӯҳлат баробари Суғуртакунанда дар бораи воқеаи баамаломада дар натиҷаи:

- амалҳои ғайриқонунии шахсони сеюм (бадқасдона несту нобуд, ё вайрон кардани молу мулки суғурташуда ва монанди инҳо – ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ;
- сӯхтор – ба Хадамоти давлатии зидди сӯхтор;
- таркиш ва садама дар системаи бо об таъминкунӣ, гармидиҳӣ, канализатсия ё оташхӯмушкунаки автоматӣ – ба мақомоти дахлдори давлатии хадамоти садамавӣ;
- зер кардани воситаи нақлиёт – ба мақомоти БДА ВКД хабар дода шавад.

11.12. То омадани намояндагони Суғуртакунанда, кормандони милитсия, ё намояндагони мақомоти дигари ваколдатдорро ба ҷойи ҳодиса интизор нашуда, иттилооти пешакии дастрасро оид ба сабаб ва ҳолати ба миён омадани зарар ҷамъ кунанд (масалан, тартиб додани санад ба шакли озод бо иштироки маъмурияти маҳаллӣ, намояндагони мақомоти дигари салоҳиятнок, инчунин бо иштироки шоҳидони воқеаи рухдода, аз рӯи имконият расми зарари расидаро бо ёрии фото, кино, видеонаворҳо ба қайд гиранд) ва онро ба Суғуртакунанда бо мақсади тафтишоти минбаъдаи нисбатан дуруст ва воқеии сабабҳои сар задани воқеа ва ҳаҷми зарар интиқол диҳанд;

11.13. Чораҳои оқилона ва дастрасро дар ҳолати бавуқӯъомада оид ба бартараф намудан ё кам кардани зарар ва наҷотдиҳии молу мулки суғурташуда, андешанд;

БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАВӢ
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

11.14. Суғуртакунанда аз ҷуброни зарар, ки дар натиҷаи аз тарафи Суғурташаванда қасдан чораҳои оқилона ва дастрас барои кам кардани зарар надидааст, озод карда мешавад.

11.15. Объекти зарардидаро дар ҳолати бетағйир нигоҳ дошта, барои дида баромадани намояндаи Суғуртакунанада пешниҳод намояд;

11.16. Суғуртакунанда ҳуқуқи тағйир додани ҳолати мавҷударо дорад, агар ин аз нуқтаи назари бехатарӣ, кам кардани ҳаҷми зарар ё ба ин ризоияти Суғурташавандаро гирифта бошад, инчунин бо гузаштани 7 (ҳафт) рӯз пас аз хабарномаи хатти оид ба ҳодисаи рухдода, агар мӯҳлати дигар дар шартномаи суғуртавӣ пешбинӣ нашуда бошад.

11.17. Ба Суғуртакунанда имконияти дида баромадан ё муоина намудани молу мулки зарардидаи суғурташуда, тафтиши сабаб ва муайян кардани ҳаҷми зарар муҳайё намояд;

11.18. Намояндаи Суғуртакунанда хабарномаи Суғурташавандаро оид ба воқеаи суғуртавӣ интизор нашуда, ҳуқуқи дида баромадани молу мулки зарардидаро дорад, Суғурташаванда ҳуқуқи монеагузориро надорад.

11.19. Ба Суғуртакунанда аризаи хаттӣ дар шакли муқаррааргардида оид ба ҷуброни суғуртавӣ бо нишон додани ҳолатҳои ба вуқуъ омадани зарар ва ҳаҷми тахминии он, ки дар лаҳзаи аризанивисӣ ба Суғурташаванда маълум буд, пешниҳод намояд;

11.20. Мутобиқи дархости хаттии Суғуртакунанда ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи манфиатҳои молу мулкӣ, сабаби фаророасии зарар, ва ҳуҷҷатҳои дигарро, ки пешниҳод намудани он хислати воқеаи рухдодароро муайян мекунад ва дар асоси талаботи қонунгузорӣ пешниҳод намояд;

11.21. Тибқи мувофиқа бо Суғурташаванда Суғуртакунанда маълумотнома ва ҳуҷҷатҳоро аз мақомоти ваколатдор мустақилона ҷамъ карда метавонад, барои ин Суғурташаванда ба Суғуртакунанда бовариномаи ба тариқи нотириалӣ тасдиқгардидаро барои амалӣ намудани амалҳои зикршуда бояд диҳад.

11.22. Пас аз пардохти ҷуброни суғуртавӣ Суғурташаванда уҳдадор аст, ки ба Суғуртакунанда ҳамаи ҳуҷҷатҳо ва исботҳоро интиқол диҳад ва ба ӯ ҳамаи маълумотҳои заруриро барои аз тарафи Суғуртакунанда, ки ҳуқуқи талаб кардан аз шахси ҷавобгар барои зарари расонидашуда, ки дар натиҷаи суғурта пардохт карда шудааст, гузаштааст, диҳад.

11.23. Агар Суғурташаванда аз ҳуқуқи худ ба талабот аз шахси ҷавобгар барои расидани зарари аз тарафи Суғуртакунанда пардохтшуда даст кашад, ё иҷрои ин ҳуқуқ бо гуноҳи Суғурташаванда ғайриимкон бошад, Суғуртакунанда аз пардохти ҷуброни суғуртавӣ пурра ё ба қисми мутаносиби он озод мегардад ва ҳуқуқ дорад, ки бозпас гардонидани маблағи пардохтаашро талаб намояд.

11.24. Далели додани ариза оид ба ҷуброни суғуртавӣ ва иҷрои уҳдадориҳои дигари Суғурташаванда, ки дар банди 9.4. Қоидаҳо нишон дода шудааст, бо забонхати шахси ваколатдори Суғуртакунанда оид ба гирифтани интиқоли почтавӣ, ки бо мактуби арзишнок бо номгӯйи вараққои гузоштшуда, тасдиқ мегардад.

11.25. Суғуртакунанда ӯҳдадор аст:

БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАВӢ
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

11.25.1. Бо гузаронидани тафтишоти сабаб ва ҳолатҳои несту нобуд ё (гум кардан) ё вайрон кардани молу мулки суғурташуда дар давраи на дертар аз 5 рузи корӣ пас аз гирифтани ариза аз Суғурташаванда оид ба пардохти ҷуброни суғуртавӣ ва иҷрои уҳдадориҳои дигар аз тарафи ӯ, ки дар банди 9.4. Қоидаҳо нишон дода шудааст, ҳаҷми зарарро муайян кунад ва дар сурати эътироф кардани далели фаро расидани воқеаи суғуртавӣ санади суғуртавӣ тартиб диҳад ва ҷуброни суғуртавиро пардохт намояд.

11.25.2. Рӯзи пардохти ҷуброни суғуртавӣ ба ҳисоб меравад:

- санаи аз ҳисоб баровардани воситаҳои пулӣ аз суратҳисоби Суғуртакунанда;

- санаи тартиб додани санади суғуртавӣ – ҳангоми бо пули нақд додани маблағ ба воситаи хазинаи Суғуртакунанда.

11.25.3. Дар ҳамон мӯҳлат Суғурташавандаро оид ба даст кашидан аз пардохти ҷуброни суғуртавӣ ба тарзи хаттӣ ва бо асосноккунии сабабҳои радкунӣ огоҳ намояд:

11.25.4. Дар ҳолати пас аз қабули ҳаммаи ҳуҷҷатҳои зарурӣ бе сабаби узрнок амалӣ накардани ҷуброни зарар дар мӯҳлати муқарраргардида, Суғуртакунанда ба Суғурташавандабарои ҳар як рузи ба таъхир афтода дар ҳаҷми 1% аз маблағи зарар ҷарима месупорад

11.26. Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад:

11.26.1. Дар сурати будани асосҳои кофии эътирофи фарорасии ҳолати суғуртавӣ пардохти ҷуброни суғуртавиро ба таври пешпардохт амалӣ намояд;

11.26.2. Пардохти ҷуброни суғуртавиро ба таъхир андозад, дар ҳолате, ки агар:

11.26.3. Экспертизаи мустақими сабаб ва ҳолатҳои фарорасии ҳолати суғуртавӣ ва ҳаҷми зарар гузаронида шуда бошад. Дар ин ҳолат мухлати пардохт ба мӯҳлати вақти дар давоми он экспертиза гузаронидашуда, зиёд мегардад;

11.26.4. Асос барои шакку шубҳа ва кафолатнокии Суғурташавандаро ба гирифтани пардохти ҷуброни суғуртавӣ ба миён ояд., дар ин сурат ҷуброни то он даме, ки далелҳои исботкунак пешниҳод нагардад, пардохта намешавад;

11.26.5. Агар аз тарафи мақомоти корҳои дохилӣ парвандаи ҷиноятӣ аз рӯи далели воқеаи суғуртавӣ бар зидди кормандони роҳбарикунандаи Суғурташаванда (бар зидди худи Суғурташаванда) ё хешу табори ӯ, агар онҳо шахсони воқеӣ бошанд) кушода шуда бошад, то ба охир расидани парвандаи ҷиноятӣ.

11.26.6. Фиристодани дархост ба муассисаҳои гуногун, аз ҷумла ба мақомот ва хадамоти давлатӣ барои муайян намудани сабаб ва ҳолатҳои фарорасии воқеаи суғуртавӣ.

12. МУАЙЯН НАМУДАНИ ҲАҶМИ ЗИЁН Ё ЗАРАР

12.1. Ҳаҷми пардохти суғуртавӣ (ҷуброни суғуртавӣ) вобаста ба он, ки кадоме аз ин маблағ камтар аст, зиёд шуда наметавонад:

- маблағҳои суғуртавии дар шартномаи суғуртавӣ аз рӯи воҳидҳои мутобиқ ё гурӯҳҳои молу мулк нишондодашуда;

- меъёр (субмеъёр)и пардохти дар Қоидаҳо пешбинишуда ё дар шартномаи суғуртавӣ муқарраргардида;

- бузургии зарар, ки дар натиҷаи фаро расидани ҳолати суғуртавӣ Суғурташаванда дидааст.

БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАВӢ
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

12.2. Дар сурати қисман вайроншавии молу мулки суғурташуда барои пардохт он хароҷотҳое, ки барои барқароркунии он то ба ҳолате, ки молу мулк то фаро расидани ҳолати суғуртавӣ дошт (*корҳои барқароркунӣ*) сарф шуда буд, пардохт карда мешавад.

12.3. Дар доираи Қоидаҳо зери ибораи хароҷотҳои барқароркунӣ фаҳмида мешавад:

- хароҷот барои харидории қисмҳои эҳтиётӣ ва маснуоти зарурӣ барои иҷрои корҳо;
- хароҷот барои оварда расонидани қисмҳои эҳтиётӣ ва маснуот ба ҷойи таъмиркунӣ;
- хароҷот барои додани музди кор ҷиҳати таъмиркунӣ;
- хароҷотҳои дигар, ки бо шартномаи суғуртавӣ пешбинӣ шудааст.

12.4. Аз маблағи хароҷотҳои барқароркунӣ маблағи барои фарсудашавии дар раванди таъмири қисмҳои, ҷузъҳо, агрегатҳо, қисмҳои майдаи мошин ивазкардашуда, агар чизи дигар дар шартномаи суғуртавӣ ё шартҳои полиси суғуртавӣ пешбинӣ нашуда бошад, нигоҳ дошта мешавад. Ҳаҷми фарсудашавӣ чун фарқият байни арзиши аслии ин қисмҳо дар рӯзи фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ ва нархи нави (харидории) ин қисмҳо, агар чизи дигаре дар шартномаи суғуртавӣ, шартҳои полисии суғуртакунӣ пешбинӣ нашуда бошад, ба ҳисоб гирифта мешавад.

12.5. Ҳангоми ҳисобукитоби маблағи хароҷотҳо барои барқароркунӣ ё таъмири молу мулки вайроншуда (хароҷотҳои барқароркунӣ) қоидаҳои зерин қабул карда мешаванд:

- барои барқароркунии (таъмир) молу мулки зарадида бояд маснуот ва қисмҳои эҳтиётии ба қисмҳои истифодабурдашаванда аз рӯи намуд ва сифат шабеҳ ва бо қимат баробар истифода бурда шавад;
- хароҷот барои масолеҳи барои таъмири бино ё иншоот истифодабурда бо маблағи нигоҳдоҳташудаи молу мулки пас аз ҷудо кардани унсури вайроншудаи конструктивии бино (иншоот), ки барои истифодабарии минбаъда (боқимондаҳои бакороянда) ба кор меоянд, ҷуброн карда мешавад;
- хароҷот барои пардохти музди кори оид ба таъмир аз рӯи нархҳои миёна барои корҳои шабеҳи дар ҷойи гузаронидани таъмир дар лаҳзаи воқеаи суғуртавӣ амалкунанда, дар сурати иҷрои таъмир бо қувваи Суғурташаванда аз нархномаи корҳои шабеҳи дар ҷойи гузаронидани таъмир дар лаҳзаи воқеаи суғуртавӣ амалкунанда, вобаста ба он, ки кадоме аз ин маблағҳо камтар аст, ҷуброн карда мешавад;
- ба ҳисобукитоб хароҷотҳо барои иҷрои танҳо он корҳое, ки барои бартараф намудани ҳолати суғуртавӣ заруранд, дохил карда мешавад. Хароҷотҳои иловагӣ, ки бо сабаби таъҷилии гузаронидани корҳо, такмил ва ё тағйир додани нақшаи (сохтор – конструксия) молу мулки суғурташуда, бо гузаронидани таъмири нақшавӣ ҷуброн карда намешаванд;
- хароҷот барои таъмири пешакии молу мулки вайроншуда танҳо дар сурате ҷуброн мегардад, ки агар таъмири пешакӣ қисми таъмири ниҳоӣ бошад ва хароҷотҳои умумӣ барои таъмир боло наравад, агар таъмири пешакӣ гузаронида намешуд;

БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАВӢ
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

- агар барои таъмири унсурҳои конструктивии бино ё иншоот гузаронидани ҷудокунӣ ва васлкунии минбаъда зарур бошад, (масалан, болопӯши бом ва амсоли он) хароҷот барои гузаронидани ин корҳо ба маблағи умумии хароҷотҳо барои таъмир дохил карда мешавад;

- агар барои нигоҳдории унсурҳои алоҳидаи конструктивии бино ё иншоот зарурати муваққатан мустаҳкамкунии онҳо бо миён ояд (дастгоҳ, такяҳо, тарангкунӣ (стяжка) ва амсоли онҳо), хароҷот барои гузаронидани ин гуна корҳо ва қимати масолеҳ барои истеҳсоли он ба маблағи умумии хароҷот барои таъмир дохил карда мешавад.

- хароҷотҳои иловагии бо пардохти музди меҳнати корҳои зиёда аз мӯҳлат, расонидан ба маснуот, қисмҳои эҳтиётӣ ё мошинҳо ба тарзи экспресс, ҳамлу нақл бо нақлиёти ҳавоӣ пардохт карда намешавад, агар чизи дигаре дар шартнома пешбинӣ нашуда бошад.;

- агар ивазкунии қисмҳо ва предметҳои вайроншуда амалӣ шуда истода бошад, ба он нигоҳ накарда, ки таъмири он бе таҳдид ба бехатарии истифодабарии молу мулки суғурташуда аст, Суғуртакунанда ба Суғурташаванда арзиши таъмири ин қисмҳо ё предметҳоро ҷуброн менамояд, лек на зиёда аз арзиши қисмҳои ивазшуда.

12.6. Зарари бо гум шудани намуди молии молу мулки суғурташуда, аз ҷумла шишаҳо ва витринаҳо (зарар дидани болои шиша – харошидан, сиёҳчатоб шудан, хира гаштан ва амсоли онҳо) ҷуброн карда намешавад. Инчунин зарари бо вайроншавии тарафи берунаи борпечонҳои якчанд воҳиди молу мулки суғурташуда, агар борпечонҳои дохилӣ вайрон нашуда бошанд, пардохт карда намешавад.

12.7. Дар ҳолати пурра несту нобуд гаштани молу мулки суғурташуда ҷуброни суғуртавӣ дар ҳаҷми арзиши аслии молу мулк бо дарназардошти фарсудашавӣ, ки дар лаҳзаи фаро расидани воқеаи суғуртавӣ ҳисобукитоб тарҳи арзиши боқимонда, ки онҳоро метавонанд фурӯшанд ё аз рӯи таъиноти вазифавӣ истифода баранд (боқимондаҳои коршоям). Суғурташаванда аз чунин боқимондаҳо ҳуқуқи даст кашиданро надорад.

12.8. Зери мафҳуми пурра несту нобуд шудан дар Қоидаҳо гум, вайрон шудан ё пурра несту нобуд гаштани молу мулки суғурташударо дар набудани имконияти техникӣ барои барақарароркунӣ ё он ҳолате, ки хароҷотҳои зарурии барқароркунӣ аз арзиши аслии он дар лаҳзаи фарорасии воқеаи суғуртавӣ зиёд аст, фаҳмида мешавад.

12.9. Арзиши молу мулки халоскардашуда (боқимондаҳои коршоям) дар асоси нархи фурӯши ин гуна боқимондаҳо дар маҳалли мазкур муайян карда мешавад.

Тибқи ризоияти тарафҳо Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад, ки ба Суғурташаванда дар фурӯши боқимондаҳои коршоям кӯмак расонад.

12.10. Агар чизи дигаре дар шартномаи суғуртавӣ ё шартҳои полисии суғурта пешбинӣ нашуда бошад, пас сатҳи фарсудашавӣ дар асоси баҳодиҳии экспертӣ ҳисоб карда мешавад. Агар маблағи суғуртавӣ мутобиқи арзиши боқимондаи балансӣ муқаррар карда шуда бошад, он гоҳ сатҳи фарсудашавии воҳиди молу мулк мутаносиб ба сатҳи ҷамъкардашудаи амортизатсия аз рӯи маълумотҳои муҳосибот қабул карда мешавад.

БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАВӢ
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

12.11. Агар маблағи суғуртавӣ бо асъори хориҷӣ муқаррар карда шуда бошад, ҳаҷми пардохти ҷуброни суғуртавӣ бо сомонӣ вобаста ба қурби расмии асъори мазкур нисбат ба сомонӣ, ки Бонки миллии Тоҷикистон дар санаи фарорасии воқеаи суғуртавӣ муқаррар намудааст, ҳисобукитоб карда мешавад.

12.12. Ҳаҷми ҷуброни суғуртавӣ ба бузургии франшизаи қатъӣ кам карда мешавад:

- агар якчанд ҳодисаҳои суғуртавӣ ҷой дошта бошанд, маблағи франшизаи қатъӣ ҳангоми ҳисобукитоби ҷуброни суғуртавӣ дар ҳар як ҳолат, агар дар шартномаи суғуртавӣ чизи дигаре пешбинӣ нашуда бошад, ба таври алоҳида нигоҳ дошта мешавад;

- агар дар натиҷаи як ҳодисаи суғуртавӣ якчанд объектҳои суғурташуда ё гурӯҳи объектҳо, ки барои онҳо дар шартномаи суғуртавӣ франшизаҳои алоҳида пешбинӣ шудаанд, зарар бинанд, пас франшизаҳо ҳангоми ҳисобукитоби ҷуброндиҳӣ ба ҳар кадом объект ё гурӯҳи объектҳо ба ҳисоб гирифта мешаванд.

12.13. Ҳаҷми ҷуброни суғуртавӣ ба бузургии мукофоти боқимондаи пардохтанашудаи Суғурташаванда ҷуброн карда мешавад.

12.14. Агар маблағи суғуртавӣ дар лаҳзаи фарорасии воқеаи суғуртавӣ аз арзиши аслии молу мулки суғурташуда паст бошад, Суғуртакунанда зарарро мутаносибан ба маблағи суғуртавӣ ба арзиши аслӣ ҷуброн мекунад. Мутобиқати маблағҳои суғуртавӣ ба арзиши аслии молу мулк ба таври алоҳида ба ҳар як объекти суғурта муқаррар карда мешавад.

12.15. Дар сурати ҷуброн "Бо хавфи аввала" пардохти ҷуброни суғуртавӣ тибқи шартнома қоидаи мазкур амалӣ карда мешавад.

12.16. Бо шартномаи суғуртавӣ шартҳои пардохти ҷуброни суғуртавӣ муқаррар карда шуда метавонанд:

- «Бе дарназардошти фарсудашавӣ» – пардохти ҷуброни суғуртавӣ бе дарназардошти фарсудашавии қисмҳо, ҷузъҳо, дастгоҳҳо ва қисмҳои дар раванди таъмир ивазшаванда, ғайр аз ҳолатҳои дуздии молу мулки суғурташуда амалӣ мегардад;

- «Бо дарназардошти фарсудашавӣ» – пардохти ҷуброни суғуртавӣ бо дарназардошти фарсудашавии молу мулк сурат мегирад. Ҳаҷми фарсудашавӣ чун фарқият байни арзиши аслии молу мулки суғурташуда (ҷузъҳо, қисмҳо) дар рӯзи фарорасии воқеаи суғуртавӣ ва нархи нави (харидорӣ) молу мулки суғурашуда (ҷузъҳо, қисмҳо) ҳисобукитоб карда мешавад.

12.17. Шартҳои муқарраршудаи пардохти ҷуброни суғуртавии «бе дарназардошти фарсудашавӣ» бояд ба таври аниқ дар шартномаи суғуртавӣ оварда шуда бошад. Ҳангоми набудани ин гуна супориш меҳисобанд, ки шарти пардохти ҷуброни суғуртавӣ ба таври «бо дарназардошти фарсудашавӣ» муқаррар карда шудааст.

12.18. Агар ба Суғурташаванда шахсони сеюм ҷуброн дода бошанд, дар он сурат Суғуртакунанда танҳо фарқияти байни маблағи умумии аз рӯи шартномаи суғуртавӣ пардохтшаванда ва маблағи аз шахсони сеюм гирифтаро пардохт мнамояд.

БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАВӢ
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

13. ТАРТИБИ МУАЙЯНКУНИИ МАБЛАҒИ ПАРДОХТИ СУҒУРТАВӢ (ПАРДОХТИ ҶУБРОНИ СУҒУРТАВӢ)

13.1. Агар дар ҳолати фаророасии воқеаи ҳодисаи суғуртавӣ нисбат ба молу мулки суғурташуда шартномаҳои дигар низ аз рӯи хавфҳои шабеҳ ба маблағе, ки аз арзиши суғуртавии он ба таври умум зиёд, (суғуртакунии дукararта) амал мекарда бошанд, Суғуртакунанда ҷуброни суғуртавиро барои зарар дар ҳаҷми мутаносиб ба маблағи суғуртавии дар шартномаи аз тарафи Суғуртакунанда басташуда нисбат ба маблағи умумии суғуртавии молу мулки мазкур аз рӯи ҳама шартномаи бастаи Суғурташаванда пардохт менамояд.

13.2. Суғурташаванда уҳдадор аст, ки ба таври хаттӣ Суғурташавандаро оид ба ҳамаи шартномаҳои суғуртавӣ нисбат ба молу мулки суғурташуда бо ширкатҳои дигар дар ҷараён гузорад. Дар баробари ин Суғурташаванда бояд номи ширкатҳои дигари суғуртавиро, ки дар онҳо молу мулки худро суғурта кардааст, хавфҳои суғуртавӣ ва ҳаҷми маблағи суғуртавиро бояд нишон диҳад.

13.3. Агар суғуртакунии дукарата натиҷаи бадқасдона аз тарафи Суғурташаванда бошад, Суғуртакунанда ҳуқуқи бекор донистани эътирофи шатномаи суғуртави ва ҷуброни зарари ба Суғуртакунанда расидаро талаб карданро дорад.

13.4. Суғурташаванда бояд ба таври таъҷилӣ дар бораи ёфт шудани молу мулки дар натиҷаи ҳодисаҳои суғуртавӣ гумшуда ба Суғуртакунанда хабар диҳад.

13.5. Дар сурати баргардонидани молу мулки аз нав ёфтшуда Суғурташаванда уҳдадор аст, ки ба Суғуртакунанда қисми муносиби ҷуброни суғуртавии пардохташударо баргардонад.

13.6. Ҳарду Тараф ҳуқуқи ҷалб кардани ташкилоти мустақили экспертиро барои муайян намудани сабабҳои ба вуқӯъ омадани зарар ё баҳомонӣ ба ҳаҷми зарар, ки Суғурташаванда дидааст, доранд.

13.7. Тарафи шартномаи суғуртавӣ, ки ташкилоти мустақили экспертиро даъват кардааст, хароҷотҳои хизмарасонии онро пардохт менамояд.

13.8. Агар бо талаби Суғуртакунанда Суғурташаванда барои гузаронидани экспертиза ташкилоти мустақили экспертиро ҷалб карда бошад, маблағи хароҷот барои пардохтани ҳаққи хизматрасонӣ ба ҷуброни маблағи суғуртавӣ ҳамроҳ карда мешавад.

14. ҲОЛАТҲОИ РАД КАРДАНИ ПАРДОХТИ СУҒУРТАВӢ (ҶУБРОНИ СУҒУРТАВӢ)

14.1. Агар чизи дигаре дар Шартномаи суғуртавӣ оварда нашуда бошад, зарарҳои бевосита ва ё бавоситаи бо сабабҳои зерин бамиёномада пардохт карда намешаванд:

14.1.1. Ба истифодабарӣ даровардан, худи истифодабарӣ, хизматрасонии техникӣ ё таъмири таҷҳизоти механикӣ, электротехникӣ ё электронӣ (масалан, нуқсон бо айби ҳайати кормандони хизматрасон, аз кор мондани таҷҳизоти ченкунӣ, идоракунӣ, тақсимкунӣ ё танзимкунанда, норасоии об, равған ва маводи молидани̇);

14.1.2. Фарсудашавии оддӣ ё кӯҳнашавӣ;

14.1.3. Зангзанӣ;

БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАВӢ
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

14.1.4. Таъсири одии шароити боду ҳаво, ки бояд бо шароитҳои мавсимӣ ва маҳаллӣ ба назар гирифта шавад;

14.1..5. Тағйирёбии ранг, бӯй, вазн; шиштан, поён фаромадан, кандашавӣ, фушурдашавӣ ё васеъшавӣ;

14.1.6. Бо хусусиятҳои табиии молу мулк;

14.1.7. Таҳвилдиҳӣ ва талафоти энергия;

14.1.8. Шикастан бо сабаби нодуруст истифода бурдан ё муваққатан аз кор мондани конденсионерҳои ҳаво, системаҳои хунуккунӣ ва гармкунии молу мулк, инчунин системаи нигоҳдории микроиқлим;

14.1.9. Амалиёт бо генҳо, мутатсияи (тағйирёбии табиӣ ва ё сунъии хусусияти ирсии организм, ки дар натиҷаи дигаргуншавӣ ва ё вайроншавии хромасомаҳо ва генҳо ба вуҷуд меояд) генҳо ё тағйиротҳои дигари генӣ;

14.1.10. Хушкӣ ва хушкшавӣ;

14.1.11. Коркард ва аз нав кор карда баромадан;

14.1.12. Пасту баландшавии шиддат дар шабака;

14.1.13.Туршшуда ҷӯшидан ё вайроншавии экзотермӣ;

14.1.14. Зада баромадани гудохтаҳои тафсондашуда;

14.1.15. Илова бар истисноҳои дар боло нишондодашуда ҳодисаҳои суғуртавӣ бевосита ё бавоситаи алоқаманд бо:

- ҷанг, бо ҷанг зада даромадан, амалиётҳои давлатҳои ғараздор (новобаста аз он, ки ҷанг эълон шудааст ё не) ҷанги шаҳрвандӣ, шӯриш, инқилоб, исён;

- кашида гирифтан, милликунонӣ, реквизитсия (маҷбуран ба ихтиёри давлат муваққатан мусодира карда шудани молу мулки хусусӣ ё барои истифодаи муваққатӣ гирифтани он), вайронкунӣ ё несту нобуд кардани молу мулк бо супориши мақомади ҳокимияти давлатӣ ё мақомоти роҳбарии маҳаллӣ;

- корпартоӣ, локаут (аз тарафи кордиҳанда баста шудани корхонаҳо ва ба тарзи оммавӣ аз кор холӣ карда шудани коргарон, бо мақсади он, ки онҳо аз талаботашон даст кашанд), бетартибиҳои оммавӣ (моддаи 188 Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон), агар чизи дигаре дар шартномаи суғуртавӣ пешбинӣ нашуда бошад;

- рафтори бадқасдонаи Суғурташаванда ё фоидагиранда дар шахсияти роҳбари он (шахси кафолатнок), мақомоти дигари роҳбарии шахси ҳуқуқӣ (Идора, Дирексия), инчунин шахсоне, ки гарчанде аз номи худ бошанд ҳам, лек бо розигӣ ва ба манфиати Суғурташаванда амал кардаанд;

- суғурташаванда, фоидагиранда бадқасдона амалкарда ба ҳисоб мераванд, агар ӯ дидаву дониста хатарнокии амалҳои худро (беамалии) дарк намуда, имконияти фаро расидани ҳодисаҳои суғуртавиро пешбинӣ намуда, мехост ва ё бадқасдона ба фаро расидани ҳодисаҳои суғуртавӣ роҳ медод, ё нисбат ба ин бепарвоёна рафтор мекард;

- ҳамагуна ифлосшавӣ ё заҳролудшавӣ бо мавод ва моддаҳои ядроӣ, химиявӣ, биологӣ;

- таъсири энергияи ядроӣ, радиатсия ё заҳродлушавии радиоактивӣ;

- бо хатогӣ дар таҳрезӣ, сохтмон, васлкунӣ, бе сифат иҷро намудани кор ё бо нуқсонҳои (камбудиҳои) маснуот;

БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАВӢ
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

- амалҳои мақомоти давлатии ҳокимияти иҷроияи ё мақомоти ҳокимияти маҳаллӣ, ки бавосита ё бевосита ба вайроншавӣ, несту нобудшав, гум шудани (аз ҷумла дар натиҷаи дуздӣ) молу мулки суғурташуда, ҳодисаи суғуртавӣ ҳисоб карда намешавад.

14.1.16. Зарари ба бинои (иншоот) дар раванди сохтмонбуда биноҳо ва молу мулки истифоданабаранда, ки дар ин бино ҷойгир аст, ҳодисаи суғуртавӣ ҳисоб намеёбад.

15. ФРАНШИЗА

15.1. Дар Шартномаи суғуртавӣ франшиза (шартӣ ва ғайришартӣ) пешбинӣ шуда метавонад.

15.2. Ҳангоми франшизаи шартӣ Суғуртакунанда аз ҷавобгарӣ барои зарар, агар он аз ҳаҷми франшиза зиёд набошад, озод карда мешавад.

15.3. Ҳангоми франшизаи ғайришартӣ ҷавобгарии Суғуртакунанда бо ҳаҷми зарар ками франшиза муайян карда мешавад. Франшиза бо ризоияти тарафҳо ҳангоми ба имзо расонидани Шартномаи суғуртавӣ бо дарсад нисбат ба маблағи суғуртавӣ ё бузургии мутлақи он муайян карда мешавад.

15.4. Ҳамагуна меъёри ҷавобгарӣ аз рӯи Шартнома суғуртавӣ, зиёда аз маблағи франшиза, ки ба маблағи меъёри ҷавобгарии Суғуртакунанда дохил намешавад, муқарар карда мешавад.

15.5.Франшиза ба ҳар як ҳодисаи суғуртавӣ таъин карда мешавад. Агар якчанд ҳодисаи суғуртавӣ фаро расад, маблағи франшиза аз рӯи ҳар кадоми он нигоҳ дошта мешавад.

15.6. Истифодабарии франшиза метавонад омили таъсиррасон ба поёнравии тарифи суғуртавӣ аз ҳисоби истифода бурдани коэффитсиентҳои islоҳкунӣ, ғайр аз ҳолатҳое, ки истифодабарии франшиза шарти ҳатмии қабули хавф барои суғуртакунӣ мебошад.

16. ТАҒЙИРОТИ ДАРАҶАИ ХАВФ

16.1. Дар давраи амалкунии шартномаи суғуртавӣ Суғурташаванда уҳдадор аст бетаъхир аз тағйиротҳои дар ҳолатҳои муҳим ба ӯ маълумшуда, ки ба ӯ ҳангоми бастани шартномаи суғуртавӣ хабар дода буданд ва он метавонад ба болоравии хавфи суғуртавӣ таъсири муҳим расонад, Суғуртакунандаро дар ҷарён гузорад:

- тағйирёбии фаъолияти асосии хоҷагидорӣ, ки дар территорияи суғурташаванда амалӣ карда мешавад;

- гузаштани ҳуқуқ қисман ё пурра ба моликияти хусусӣ ба молу мулки суғурташуда, интиқоли молу мулки суғурташуда ба иҷора ё лизинг;

- гузаронидани сохтмонӣ ё васлкунӣ (вайрон кардан, таҷдид, тармими умумӣ, азнавсозӣ ё аз нав таҷҳизонидани бино ё иншоот, аз ҷумла иваз кардани коммуникатсияҳои муҳандисӣ) дар территорияи суғуртакунӣ, ё бино, иншоотҳо, ки дар он молу мулки суғурташуда ҷойгир аст;

- тағйир додани намуди дар анбор ҷойгиркунии мол;

- тағйир додани шароитҳои нигоҳдорӣ ё муҳофизат, инчунин чораҳои дигари бехатарӣ ва ҳифз нисбат ба молу мулки суғурташуда;

БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАВӢ
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

- тағйирдиҳии ҳолати ҳуқуқии объекти суғурта (ба амал омадани баҳсҳои молиявӣ, мавҷуд будани аризаи шикоятии судӣ, мавҷуд будани ҳалномаи судӣ нисбат ба объекти суғурташаванда ва амсоли он);

- гирифтани нишондодҳои мақомоти давлатии хадамоти зиддисӯхтори, назорати давлатии техникӣ;

- таҷҳизот дар бинои суғурташуда ё бинои ҳаммом, сауна, васлкунии печ ё камин.

16.2. Ҳангоми суғурткунӣ аз дуздӣ бо шикаста даромадан, ғорат, тороҷ мутобиқи банди 5.3. Қоидаҳо зиёдшавии дараҷаи хавф хусусан дар ҳолате ба амал меояд, ки пас аз гум кардани калиди манзилҳо ё анборҳо дар территорияи суғурта ё ҷойҳои нигоҳдорӣ бо тавсифоти иловагии бехатарӣ, қулф таъҷилан ба қулфи нави шабеҳи боэътимод иваз нашудааст.

17. ТАРТИБИ ҲАЛЛИ БАҲСҲО

17.1. Баҳсҳо оид ба шартномаи суғуртавӣ байни Суғурташаванда ва Суғурткунанда бо роҳи музокирот сурат мегирад, ҳангоми ба мувофиқа наомадан бо тартиби дар қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинишуда ҳал карда мешаванд.

18. ШАРТҲОИ МАХСУС

18.1. Мувофиқи Қоидаҳои мазкур дар шартномаи суғуртаи басташаванда бо созиши тарафҳо метавонад шартҳои махсус (хавфҳои суғуртавӣ, ҳолатҳои рад кардани пардохти суғуртавӣ ва ғ), ки аз шароитҳои Қоидаи мазкур фарқкунанда илова карда метавонанд, ки ба қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон мухолифат намекунад.

БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАВӢ
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

Замимаи №2
ба Қоидаи суғуртаи ихтиёрии молу
мулки ба гарав гузошта шуда

НАМУНА

Эзоҳ: Ҳуҷҷати мазкур ҳамчун намуна ба ҳисоб меравад. Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад дар шакл ва матни намуна тағйирот ва иловаҳо, ки ба Қоидаи суғуртавӣ ва қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон мухолифат намекунад, ворид намояд.

ПОЛИСИ СУҒУРТАВӢ

Суғуртаи ихтиёрии молу мулки ба гарав гузошта шуда
Силсила:__________ Рақам:__________
хиёбони Рудакӣ 127 МС «Рудаки Плаза», ут. 501-502
E-mail: info@spitameninsurance.tj тел. (44) 610 79 97/ (44) 601 79 97

Суғуртакунанда:	**ҶСДММ "Спитамен Суғурта"**	
Суғурташаванда:		
Суроғаи Суғурташаванда:		
Фоидагиранда:		
Объекти суғурта:		
Андозаи маблағи суғурта:	Бо рақам: ____________ **сомонӣ**	Дастнавис : (______________________________ ______________________) **сомонӣ**
Тарифи суғурта:	________%	
Андозаи мукофоти суғурта:	Бо рақам: ____________ **сомонӣ**	Дастнавис: (______________________________ ______________________) **сомонӣ**
Тартиб ва мӯҳлати пардохти суғурта:	Накди / **Ғайри накди**	
Тартиби ворид намудани тағйироту иловаҳо дар полис:	Бо дархости хаттии Суғурташаванда (Суғурташуда).	
Ҳудуди амали полиси суғуртавӣ:		
Франшизаи (шарти / **ғайришартӣ**):	Барои ҳамаи хавфҳо – _______%	
Рӯзи додани полиси суғуртавӣ:	"____" ______________ 20___сол	
Мӯҳлати амали полиси суғурта:	То амали мӯҳллати ________________________ №________________ аз "____" ____________20___ сол то "___" ______________ 20___ сол	

Суғуртакунанда:

ҶСДММ «Спитамен Суғурта»

Суғурташаванда:

Бо қоидаи Суғурта шинос шудам ва розӣ ҳастам

Директор

__________ ________________
ч.м. имзо

______________ ________________
имзо

БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАВӢ
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

Замима №1
Ба "Қоидаи суғуртаи ихтиёрии
молу мулки ба гарав гузошташуда"

НАМУНА

Эъзоҳ: Ҳуҷҷати мазкур намунавӣ мебошад. Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад ба шакл ва матни намунаи шартномаи суғурта тағйирот ва иловаҳо ворид намяд, ки ба Қоидаҳои суғурта ва қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон мухолифат намекунад.

ШАРТНОМАИ №___
суғуртаи ихтиёрии молу мулки ба гарав гузошташуда

"______" _____________ 20___ с ш. Душанбе

ҶСДММ "Спитамен Суғурта", минбаъд дар матн - "Суғуртакунанда" дар шахсияти директор, ки дар асоси Оиннома амал мекунад, аз як тараф ва ____, минбаъд дар матн "Суғурташаванда" дар шахсияти ______________________, ки дар асоси ______________амал мекунад, аз тарафи дигар шартномаи мазкурро бо мақсади зерин бастанд:

1. Матлаби Шартнома

1.1. Матлаби шартномаи мазкур уҳдадории Суғуртакунанда бар ивази ҳаққи суғуртавии муайяншуда ба Суғурташаванда (Фоидагиранда) пардохт кардани ҷуброни суғуртавӣ дар ҳудуди маблағи суғурта ҳангоми ба вуқӯъ омадани ҳодисаҳои суғуртавии дар шартномаи мазкур пешбинишуда мебошад.
1.2. Суғурта тибқи шартномаи мазкур дар асоси Қоидаи суғуртаи молу мулки ба гарав гузошташуда (минбаъд дар матн - "Қоидаҳо") амалӣ мешавад, ки ҷузъи ҷудонашавандаи шартнома маҳсуб мешаванд.

2. Шартҳои суғурта

2.1. Объектҳои суғурта тибқи шартномаи мазкур манфиатҳои молу мулки Суғурташаванда вобаста ба соҳибият, истифода, ихтиёрдории молу мулке, ки ба гарав супорида шудааст вобаста ба осеб дидан ё нобуд шудани он мебошад.
2.2. Тибқи Шартномаи мазкур Суғуртакунанда барои ҷуброн кардани зарар ба Суғурташаванда (Фоидагиранда) ҳангоми ба вуқӯъ омадани ҳолатҳои зерини суғурта дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон кафолат пешниҳод мекунад.
1)___________
2)___________
3)___________(рӯйхати хавфҳо тибқи Қоида)

3. Маблағи суғуртавӣ ва маблағи ҳаққи суғуртавӣ

3.1. Тибқи Шартномаи мазкур маблағи суғуртавиро ташкил мекунад: ____ сомонӣ.
(маблағ бо навиштаҷот)
3.2. Маблағи ҳаққи суғуртавӣ:
а) _______ % аз маблағи суғурта

БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАВӢ
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

____сомонӣ.

(маблағ бо навиштаҷот)

3.3. Франшиза ба андозаи ______ % аз маблағи суғуртавӣ муайян карда шудааст.

4. Тартиби фаъолияти муштараки Суғуртакунанда ва Суғурташаванда

4.1. Дар ҳолати ба вуқуъ омадани ҳодисаи суғуртавӣ, Суғурташаванда бояд дар давоми 72 (Ҳафтоду ду) соат дар шакли хаттӣ Суғуртакунандаро оиди ҳолати мазкур огоҳ намояд.

4.2. Амалҳои минбаъдаи тарафҳо оиди танзими зарар Қоидаи суғурта муайян карда мешаванд.

5. Уҳдадориҳои тарафҳо

5.1. Уҳдадориҳои тарафҳо тибқи Қоидаи суғурта муқаррар карда мешаванд.

6. Ҳуҷҷатҳое, ки Суғурташаванда ба Суғуртакунанда ҳангоми ҳолати суғуртавӣ пешниҳод менамояд.

6.1. Рӯйхати ҳуҷҷатҳое, ки ҳангоми ба вуқӯъ омадани ҳодисаи суғуртавӣ тибқи хавфҳо дар Қоидаи суғурта ба танзим муқаррар карда мешавад.

7. Пардохти ҷуброни суғуртавӣ (таъминот)

7.1. Ҷуброни суғурта (таъминот) тибқи хавфҳои интихобшуда (иловагӣ) ба андозаи зарари бевоситаи (дар ҳудуди маблағи суғуртавии дар шартномаи амволи гарав зикршуда) ба амвол расонидашуда тибқи шартномаи мазкур мутобиқи Қоидаи суғурта пардохт карда мешавад.

7.2. Дар ҳолатҳои баҳсӣ Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад пардохти ҷуброни суғуртавиро ба мӯҳлате, ки барои гирифтани ҳуҷҷатҳои муайянкунандаи ҳолатҳои сабаби ба вуҷуд омадани ҳолати суғурта ва мавҷуд будани шахсони айбдор аз мақомотҳои салоҳиятдор зарурбуда боздорад.

8. Муҳлати амали шартнома

8.1. Шартномаи мазкур аз соати 00 рӯзе, ки пас аз рӯзи ба ҳисоби Суғуртакунанда даровардани ҳаққи суғуртавӣ меояд, эътибор пайдо мекунад ва тибқи мӯҳлати дар шартнома зикршуда амал мекунад.

8.2. Тартиби пеш аз мӯҳлат ё қатъ кардани амали шартномаи мазкур мутобиқи Қоидаҳои суғурта ва қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

9. Тартиби ҳалли баҳсҳо

9.1. Баҳсу ихтилофҳо байни Суғурташаванда ва Суғуртакунанда, ки аз шартномаи суғурта бармеоянд, тариқи гуфтушунид ҳал гардида, дар ҳолати ба мувофиқа наомадани тарафҳо – бо тартиби дар қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинишуда ҳал мешаванд.

10.Имзои тарафҳо

СУҒУРТАШАВАНДА:	СУҒУРТАКУНАНДА:
____________________	____________________

БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАВӢ
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT